

Program działania Fabryki Sztuki w Łodzi
na lata 2020 – 2026
przygotował Maciej Trzebeński

Spis treści

Podsumowanie stanu obecnego	3
Strategia działania Fabryki Sztuki w Łodzi na lata 2020 – 2026	5
I Filar – działania artystyczno – edukacyjne	6
Edukacja kulturalna i artystyczna	7
Działania teatralne	10
Design / sztuki wizualne	12
Muzyka	13
II Filar – działania wsparcia sektora kreatywnego.....	14
Działania inwestycyjne	16
Działania informacyjno - promocyjne	18
Budżet - finansowanie	19

Podsumowanie stanu obecnego

W roku 2019 minęło 12 lat działania Fabryki Sztuki w Łodzi (FS, Fabryka). W tym okresie FS wypracowała charakterystyczny dla siebie język formy, treści, aktywności kulturalnej, stanowiący o odrębności i wyjątkowości tej instytucji kultury. Instytucja przez te lata funkcjonuje w sposób stabilny organizacyjnie bez większych problemów finansowych. Zarządzana jest przeze mnie od września 2007 roku.

Jestem przekonany, że dotychczasowa działalność instytucji pod moim kierownictwem, ugruntowała jej pozycję na kulturalnej mapie Łodzi ale także i poza nią. Działania podejmowane przez Fabrykę niejednokrotnie miały charakter pionierski, (np.: projekty Art_Inkubator, Uwaga Człowiek! – Napięcia miasta, Łódź Design Festival, Oratorium Dance Project) wyznaczający nowe formy działalności kulturalnej, społecznej, edukacyjnej czy organizacyjnej. Obszar działań FS ukształtowany został w sposób niestandardowy odbiegający od przyjętych rozwiązań dla istniejących instytucji kultury.

Forma prawna w oparciu, o którą została utworzona FS sprawdziła się zarówno na gruncie organizacyjnym jak i programowym. Formuła partnerstwa i odpowiedzialności partnerów prywatnych i samorządu przyniosła oczekiwany i bardzo interesujący efekt. Instytucja jest zarządzana w sposób nowoczesny i kompleksowy. Instytucjonalny model działania Fabryki, był często prezentowany zarówno w Polsce, jaki i za granicą, jako dobra praktyka w odniesieniu do tworzenia i funkcjonowania instytucji kultury czy zawierania partnerstw międzysektorowych.

Fabryka Sztuki to przede wszystkim ludzie i to właśnie im, instytucja zawdzięcza intensywny rozwój i kreatywne podejście do realizacji działań twórczych i organizacyjnych. Ogromnym atutem w prowadzeniu instytucji jest możliwość skorzystania z doświadczeń merytorycznych, programowych partnerów współorganizujących instytucję tj. Stowarzyszenia Teatralnego Chorea i Fundacji Łódź Art Center. To w dużej mierze na ich doświadczeniu ukształtował się artystyczny trzon działalności Fabryki. Aktywność partnerów jest elementem stymulującym rozwój działalności kulturalno – edukacyjnej instytucji. Wypracowane metody współpracy, pozwoliły na efektywny rozwój tworzonych przez FS imprez.

Działania kulturalne Fabryki Sztuki koncentrują się wokół edukacji kulturalnej i artystycznej, teatru, designu, sztuk wizualnych, muzyki oraz wspierania sektor kreatywnego. Fabryka realizuje cykliczne autorskie projekty edukacyjne i artystyczne, organizuje wykłady i spotkania z artystami i czołowymi ekspertami w dziedzinie kultury i sztuki, seminaria, warsztaty, spektakle, koncerty i projekcje. Osobnym, ale współgrającym z pozostałymi, obszarem aktywności prowadzonej w ramach Fabryki Sztuki są działania mające na celu wspieranie przedsiębiorczości w kulturze, rozwój przemysłów kreatywnych poprzez profesjonalizację sektora kultury i branży kreatywnej, prowadzoną w ramach Art_Inkubatora.

Istotnym osiągnięciem Fabryki Sztuki było stworzenie przestrzeni dla alternatywnych i nowatorskich działań artystycznych i edukacyjnych oraz stworzenie stałej oferty kulturalnej poprzez prowadzenie projektów dedykowanych zdefiniowanemu grupą odbiorców. Dotyczy to zarówno działań o dużym formacie - festiwale jak i projektów kameralnych. Różnorodność i wzajemne przenikanie się form ekspresji jest cechą charakterystyczną dla działań w ramach FS. Tym, co łączy wszelkie formy aktywności programowej Fabryki jest stymulowanie kreatywności, zdobywanie nowych umiejętności oraz rozwijanie kapitału społecznego i intelektualnego.

Przez 12 lat zostało zrealizowanych przez Fabrykę, jako organizatora i współorganizatora bardzo wiele ciekawych i wartościowych projektów artystycznych, kulturalnych, edukacyjnych, społecznych i wspierających przedsiębiorczość kreatywną. Najważniejsze z nich to min:

- Łódź Design Festival,
- Festiwal Teatralny RETROPERSPEKTYWY,
- Międzynarodowy Festiwal Fotografii w Łodzi - Fotofestiwal,
- LDZ Alternatywa - (wcześniej Łódź Alternatywa) - odbywający się podczas wakacji festiwal poświęcony szeroko pojętej muzyce alternatywnej.
- Zona Sztuki Aktualnej - wieloletni projekt wystawienniczy poświęcony najaktualniejszym zjawiskom w sztukach wizualnych; po roku funkcjonowania galeria znalazła się na prestiżowej liście 50 najlepszych polskich galerii wg rankingu Arteonu.
- „Solaris. Prawda. Złudzenie. Multimedialna instalacja modowa” - innowacyjny projekt, który został zrealizowany w Madrycie w ramach kulturalnego programu Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej; jedyny projekt w programie prezydencji poświęcony modzie.
- Manewry Patriotyczne - jako nowatorski model pracy edukacyjno-teatralnej kierowanej głównie do młodzieży szkolnej i licealnej.
- Oratorium Dance Project – pionierski projekt atrakcyjnego i efektywnego modelu edukacyjnej pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym. Laureat plebiscytu „Energia Kultury 2011”
- Engine Room Europe - otrzymał dofinansowanie ze środków programu UE w dziedzinie kultury – Kultura (2007-2013). - W ramach Engine Room Europe Fabryka zrealizować ma dwa projekty – „220 VOLT!” oraz „Sektor kultury & biznes. Przewodnik po wolontariacie pracowniczym”.
- O!to design - cykl spotkań edukacyjnych prezentujący dokonania polskich twórców w zakresie wzornictwa użytkowego
- Twórcze Warsztaty w Fabryce Sztuki
- UWAGA Człowiek! Napięcia miasta,
- Latawiec i Trąbka Festiwal Polskiej Sztuki dla Dzieci zrealizowany w Edynburgu,
- Cykl koncertowy #przepraszamy że w czwartek
- Modopolis – Forum Mody Polskiej
- Art_Inkubator

W ujęciu statystycznym dotychczasową działalność Fabryki Sztuki w Łodzi pod moim kierownictwem można podsumować w następujący sposób:

- **Ponad 1,6 tysiąca imprez organizowanych i współorganizowanych,**
- **Przeszło 835 000 odbiorców, uczestników imprez,**
- **4 duże imprezy kulturalne o charakterze festiwalowym organizowane samodzielnie i w partnerstwie (Fotofestiwal, Łódź Design Festival, RETROPERSPEKTYWY, LDZ Alternatywa),**
- **19 zrealizowanych projektów o charakterze międzynarodowym,**
- **67 otrzymanych dotacji, grantów na projekty miękkie na kwotę prawie 5 mln PLN,**
- **Jeden, innowacyjny projekt inwestycyjny współfinansowany ze środków UE (Art_Inkubator), którego wartość realizacyjna wyniosła prawie 35 mln PLN,**
- **70 przedsiębiorstw z sektora kreatywnego (Rezydentów), które otrzymało wsparcie w ramach Art_Inkubatora.**

Strategia działania Fabryki Sztuki w Łodzi na lata 2020 – 2026

Dla mnie Fabryka Sztuki to sprawnie funkcjonujący organizm, zarówno pod względem programowym jak i organizacyjnym. Jestem przekonany, że w kolejnych latach nie należy w żaden radykalny sposób zmieniać kształtu i sposobu działalności instytucji. Dlatego moja propozycja programowa na lata 2020 - 2026 nie będzie rewolucją, która ma wyznaczyć nową drogę istnienia, ale będzie przestrzenią do dalszego zrównoważonego rozwoju i wzmacniania już wyznaczonych kierunków działań programowych, organizacyjnych i inwestycyjnych.

Dotychczasowa działalność FS jest dobrym punktem do jej dalszego rozwoju. Wypracowane metody pracy, zdefiniowani odbiorcy - uczestnicy działań, obszar ekspresji artystycznej wszystko to stanowi wartość, od której nie wolno się odciąć w myśleniu o przyszłości instytucji.

Stała i aktywna obecność programowa partnerów jest wpisana w dalszy rozwój działań instytucji i jest elementem wyróżniającym FS na tle innych łódzkich instytucji kultury. Ta wspólna koegzystencja jest wymierna nie tylko w działaniu programowym, ale też stwarza wiele nowych możliwości organizacyjnych i finansowych (pozyskiwanie środków) w realizacji projektów.

W 2020 zakończy się trwałość projektu Art_Inkubatora (AI). Od 2021 roku będzie można wprowadzić zmiany w funkcjonowaniu instytucji w obszarze jego działań. Przygotowanie AI do nowej sytuacji jest jednym z elementów zmian w funkcjonowaniu FS w proponowany przez mnie planie działań instytucji. Wraz z zakończeniem *trwałości* FS zyska nowe możliwości działania, uwolnione od *projektowych wskaźników*. Ponadto w latach 2022 - 2023 funkcjonowanie w przestrzeniach AI będzie utrudnione / ograniczone (najmem powierzchni i realizacja działań programowych). Podyktowane to będzie remontem budynków, w których obecnie znajdują się biura FS, partnerów FS oraz przestrzeń magazynowa, w ramach projektu *Twórcza przestrzeń – remont budynków pofabrycznych na potrzeby Fabryki Sztuki w Łodzi*.

Wyzwania, które stoją przed instytucją w następnych latach powinny dalej oscylować pomiędzy działaniami artystycznymi a profesjonalizacyjnymi, między językiem sztuki a językiem biznesu. Fabryka Sztuki w Łodzi to dobrze funkcjonujące multidyscyplinarne centrum artystyczne, penetrujące przede wszystkim *brzegowe obszary kultury*, ale także instytucja otoczenia biznesu, wspierająca rozwój przedsiębiorczości kreatywnej i profesjonalizację sektora kultury. Dlatego moja koncepcja programowa dalszego funkcjonowania FS ponownie składa się z dwóch filarów.

Pierwszy filar to działania **artystyczno - edukacyjne** skupiające się wokół teatru, designu / sztuk wizualnych, muzyki. Misją instytucji w tym filarze można scharakteryzować, jako budowanie nowoczesnych programów *artystyczno – edukacyjnych*, bazujących na nieskrępowanej indywidualności artystycznej połączonej z narzędziami służącymi do tworzenia nowatorskich procesów edukacyjnych. Drugi filar to działania **wsparcia dla sektora kreatywnego** związane z funkcjonowaniem AI w Fabryce Sztuki i budowaniem innych systemowych narzędzi wsparcia dla sektora kreatywnego. Tak rozumiany dualizm programowy daje duże możliwości rozwojowe dla funkcjonowania instytucji. Zakłada on wzajemne przenikanie i uzupełnianie się obu filarów.

Działalności w drugim filarze ulegnie modyfikacji w związku ze wspomnianym wcześniej zakończeniem trwałości projektu. To co nie ulegnie zmianie w obrębie drugiego filaru to na pewno charakter proponowanych działań. Będzie on posiadał dalej mocny akcent społeczno - biznesowy z racji wyjątkowości, jaką niesie ze sobą AI. Z uwagi na zakończenie trwałości projektu otworzą się też nowe możliwości działania i współpracy z podmiotami komercyjnymi, które z racji specyfiki projektowej (kwestie finansowe) musiały do tej pory ograniczać się do niezbędnego minimum.

Niezależnie od zaistnienia nowych możliwości w otwarciu się na nową współpracę (w tym tę finansową) z podmiotami komercyjnymi należy pamiętać, że **FS to przede wszystkim instytucja kultury, której podstawowym celem jest tworzenie i rozwijanie programów artystycznych i kulturotwórczych a tym samym zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców naszego miasta, a nie organizowanie komercyjnych eventów, które mają łątać braki budżetowe.**

Fabryka Sztuki jak już wspomniałem, to miejsce otwarte na współpracę zarówno sektorową jak i tę międzysektorową. W kolejnych latach ten sposób funkcjonowania będzie dalej realizowany.

Jestem otwarty na realizację zarówno partnerstw artystycznych jak i biznesowych, współpracę z instytucjami kultury, organizacjami, uczelniami, szkołami, artystami czy osobami fizycznymi.

W nowym okresie planowania działalności instytucji nie zrezygnuję a wręcz będę chciał wzmocnić dwa podstawowe przesłania, które niesie w sobie działalność Fabryki.

Pierwszym jest **tożsamość**. Tożsamość artystyczna zbudowana na działaniach z pierwszego filaru. Tożsamość wywodząca się z działalności partnerów FS tj. ŁAC i Chorei, tożsamość zbudowana o materialne miejsce (przestrzeń pofabryczna), które stało się domem wielu doskonałych działań artystycznych. Drugie przesłanie to **otwartość**. Fabryka, to miejsce otwarte na *innych*, na działania innych podmiotów (przedsiębiorców, instytucji, organizacji), którzy mogą w fizycznych przestrzeniach instytucji realizować swoje pomysły artystyczne, edukacyjne, biznesowe.

W tym dualizmie **tożsamość jest dominantą**, która określa zarówno możliwe współpracy artystyczne, kulturalne FS jak i stanowi podstawę do weryfikacji działań innych podmiotów, które odbywają się na terenie instytucji. Na tak rozumianej **tożsamości i otwartości** będę budował dalsze funkcjonowanie instytucji.

Działania programowe Fabryki są zgodne z Polityką Rozwoju Kultury 2020+ dla Miasta Łodzi. Wspierają realizację jej celów strategicznych jak i operacyjnych, dotyczy to zarówno działań z I i II filaru. Fabryka jest instytucją kształtującą i pielęgnującą tożsamość naszego miasta. Jest placówką, która w świadomy i odpowiedzialny sposób buduje narzędzia kształtujące elementy polityki kulturalnej. Przygotowywane wydarzenia, projekty wzmocniają strategiczne obszary kultury łódzkiej, podnoszą poziom uczestnictwa w kulturze, rozwijają kompetencje odbiorców i poprzez swoją charakterystykę rozwijają kapitał społeczny naszego miasta.

W celu doprecyzowania mojej propozycji działalności Fabryki Sztuki, scharakteryzuje dwa filary działań programowych. Przedstawię także bardzo konkretne projekty, które będą w ramach nich realizowane. W dalszych rozdziałach odniosę się do kwestii informacyjno – promocyjnych podejmowanych działań, zagadnień finansowych i inwestycyjnych oraz organizacyjnych związanych z przyszłym funkcjonowaniem instytucji.

I Filar – działania artystyczno – edukacyjne

Większość wydarzeń realizowanych w ramach tego filaru będzie miała charakter projektowy. Fabryka będzie głównym organizatorem lub współorganizatorem tych działań w zależności od potrzeb. Planowane projekty będą realizowane w oparciu o cztery zasadnicze *pola eksploracji kulturalnej*, które często będą na siebie nachodzić, przenikać, tworząc nieszablonowe rozwiązania artystyczne i organizacyjne. Właśnie to przenikanie się tradycyjnie rozumianych form ekspresji stanowi o wyjątkowości programowej działań realizowanych w FS. Wspomniane wyżej pola to: **edukacja kulturalna i artystyczna, teatr, design / sztuki wizualne, muzyka.**

Program *artystyczno - edukacyjny* kierowany jest do szerokiej grupy odbiorców: młodzież szkolna i licealna, młodzież akademicka, ludzie dorośli, dzieci, artyści (amatorzy i profesjonalści), naukowcy, seniorzy, osoby zainteresowane szeroko pojętą sztuką performatywną, designem, sztukami wizualnymi, muzyką alternatywną. Znaczna część oferty układana będzie z myślą o integracji międzypokoleniowej, co wydatnie wpływa na rozwój kapitału społecznego. Program ten charakteryzuje się formułą dostępną dla wszystkich grup odbiorców niezależnie od wieku. Działania *artystyczno - edukacyjne* profilowane są na konkretną grupę odbiorców (wiek, temat, grupy zainteresowania), ale i są też takie, które integrują, łączą różne grupy wiekowe poprzez interdyscyplinarne tematy.

Ostateczna realizacja wszystkich działań wymienionych w ramach I filaru w zaproponowanym przez mnie kształcie będzie możliwa tylko w przypadku pozyskania odpowiednich pieniędzy na ich realizację z zewnętrznych źródeł finansowych.

Pierwsze pole aktywności programowej FS to **edukacja kulturalna i artystyczna** – nowatorska, interaktywna relacja z uczestnikiem realizowana poprzez warsztaty, prezentacje i artystyczne eksperymenty. Zadaniem tych działań jest stworzenie wykraczającej poza standardowe formy nauczania, stałej oferty edukacyjnej, która mogłaby kształtować postawę świadomego odbioru sztuki. Koncepcja zakłada także edukację kulturalną różnych grup odbiorców – w różnym wieku, o różnych kompetencjach kulturowych. Projekty edukacyjne są przygotowywane dla bardzo sprecyzowanej grupy odbiorców, dzięki temu mogą trafnie zaspokajać faktyczne potrzeby i oczekiwania tych grup. Przygotowana oferta odpowiadać będzie na zapotrzebowanie wśród odbiorców-amatorów, profesjonalistów; warsztaty indywidualne i grupowe – w zależności od tematu. Największy procent wydarzeń edukacyjnych to będzie oferta skierowana do amatorów. Projekty realizowane w ramach tego pola będą bardzo różnorodne pod względem programowym, organizacyjnym jak i wielkości i zakresu oddziaływania. Będą to aktywności samoistne, niezależne jak również stanowiące element większej programowej całości (np. festiwalu). Cechą wspólną dla wszystkich działań w ramach tego pola, będzie stymulowanie kreatywności, zdobywanie nowych umiejętności oraz rozwijanie kapitału społecznego i intelektualnego. Uczestnicy tych działań mają szansę na wzięcie aktywnego udziału w zajęciach poprowadzonych przez wybitnych specjalistów (z różnorodnych obszarów działań np.: sztuk performatywnych, designu, muzyki, tańca, teatru, filmu a także nowoczesnych mediów). Atrakcyjna forma zajęć oraz różnorodność i bogactwo tematów ma trafić do bardzo szerokiego grona odbiorców - od dzieci i młodzieży (także niepełnosprawnej), przez dorosłych do seniorów i profesjonalistów. Ma ich wszystkich zainspirować do ciekawego i twórczego spędzenia wolnego czasu. Kolejnym celem dla tych działań jest rozwinięcie i poszerzenie kompetencji (warsztaty dla profesjonalistów), także tych z pogranicza sztuki i biznesu. Najlepszymi przykładami charakteryzującymi to pole działalności są projekty już realizowane przez Fabrykę.

W kolejnych latach od 2020 do 2026 pragnę je kontynuować, z uwagi na ich *przetestowaną* formułę oddziaływania i bardzo dobre rezultaty, jakie przynoszą one dla swoich odbiorców. Jestem przekonany, że dotychczasowe projekty realizowane w ramach tego pola, dają szansę na właściwy rozwój społeczny i kulturalny, zachęcają i inspirują do twórczego i aktywnego życia. Ich formuła pozwala jednocześnie wprowadzać niezbędne korekty programowe, wynikające ze zmian zainteresowań potencjalnych odbiorców czy możliwości pozyskania na nie funduszy zewnętrznych. Działania podejmowane w ramach tego pola, można wpisać w założenia Programu Wsparcia i Rozwoju Edukacji Kulturalnej w Łodzi.

Wydarzenia w ramach tego pola będą ściśle wiązać się z realizacją działania inwestycyjnego o nazwie *Twórcza przestrzeń – remont budynków pofabrycznych na potrzeby Fabryki Sztuki w Łodzi*. Więcej informacji o tej inwestycji w dalszej części dokumentu.

Działania edukacyjne będą realizowane przez cały okres zaproponowany w niniejszej koncepcji. Szczególnego zwiększenia skali oddziaływania nabiorą po zakończonej inwestycji. Wstępnie jest to planowane na lata 2024 do 2026.

Najważniejsze z istniejących projektów, które zamierzam kontynuować i rozwijać w następnych latach to:

1. Twórcze warsztaty w Fabryce Sztuki

To złożony, cykliczny program edukacji kulturalnej skierowany do wszystkich grup wiekowych i społecznych. Obejmuje zarówno warsztaty rodzinne rozwijające kreatywność uczestników jak i warsztaty sprofilowane dla osób pragnących rozwijać kompetencje w danej dziedzinie. Ponadto przewidziane będzie również cykl dla animatorów i pedagogów, przygotowany z myślą o rozprzestrzenianiu dobrych praktyk, moduł pracy w terenie ze społecznością lokalną oraz moduł warsztatów poświęconych projektowaniu i kulturze miejskiej. Cykl ten będzie długofalowym działaniem rozpisany na kolejne lata. Będzie podlegał procesowi ewaluacji i zmianom, które wynikną z bezpośrednich potrzeb przyszłych uczestników warsztatów. Działania merytoryczne

realizowane w ramach Twórczych warsztatów będą stanowić podstawę programową w realizacji wskaźników rezultatu w działaniu inwestycyjnym. Realizowane działania warsztatowe będą pogrupowane w następujące bloki:

- Twórcze warsztaty rodzinne,
- Warsztaty ze społecznością lokalną,
- Warsztaty master class,
- Warsztaty dla animatorów kultury, edukatorów, pedagogów

Działania w ramach programu będą realizowane w latach 2020 - 2026

2. Rewitalizacja społeczna poprzez kulturę – kontynuacja projektu UWAGA Człowiek! Napięcia miasta

Projekt ten można określić, jako narzędzie zmian społecznych. To idea dla różnych działań i aktywności, której nadrzędnym celem jest przyspieszenie przemian struktury społecznej w regionie łódzkim, dzięki zwiększeniu świadomości dotyczącej problemów społecznych i zjawisk patologicznych, a także zmiana postrzegania osób pochodzących ze środowisk marginalizowanych. Długofalowość działań, jest tu podstawą do stworzenia nowej formuły dialogu społecznego. Dobór aktywnych form realizacyjnych będzie uzależniony od aktualnych potrzeb środowisk, dla których będą one dedykowane. Multidyscyplinarność (warsztaty, spotkania, prezentacje, spektakle, performensy) w projekcie jest kluczem do aktywnych i partycypacyjnych form współpracy pomiędzy twórcami a odbiorcami. Istotą wszystkich działań w ramach projektu jest człowiek. Jest on centralnym punktem odniesienia dla wszelkich kontekstów, jakie mają powstać w wyniku poszczególnych realizacji projektowych. W centrum zainteresowań staje Człowiek i jego sposób funkcjonowania w skomplikowanym Systemie, jakim jest Miasto. Napięcia miasta – napięcia człowieka wzrastają w sytuacjach granicznych, kiedy wchodzi się w obszary na krawędzi normy, uznawane za najtrudniejsze społecznie: bezdomność, brak rodziny, defaworyzacja, starość, brzydota – zaniedbanie, niebezpieczeństwo, przestępczość. Projekt jest próbą przewartościowania tych zjawisk. W wydarzeniach realizowanych w ramach projektu wezmą udział m.in. mieszkańcy łódzkich domów dziecka i ośrodków opiekuńczo-wychowawczych, ośrodków dla bezdomnych, mieszkańcy obszarów miasta, które można określić, jako *zapomniane, odrzucone*. Realizacja projektu ma na celu zaktywizowanie pod względem działań artystyczno-społecznych tych grup społecznych Łodzi, do których tego typu działalność (warsztatowa, teatralna, performerska, kulturalna, związana ze sztuką współczesną) zazwyczaj nie dociera. W rezultacie działań projektowych nastąpi poszerzenie dyskursu kulturalnego o przestrzenie i grupy społeczne do tej pory z niego wyłączone. Istotnym elementem projektu jest też wpływanie na zmianę wizerunku miasta Łodzi uznawanego za przemysłowe i postindustrialne, przez działania, w których największy nacisk położony jest na człowieka, jego historię, środowisko i otoczenie. Ostatecznym rezultatem działań w projekcie będzie stworzenie i dopracowanie nowego modelu pracy artystyczno - edukacyjnej przy powoływaniu wydarzeń artystycznych.

Jestem przekonany, że długofalowy, pozytywny wpływ doświadczenia artystycznego na uczestników projektu, skutkuje zmianą samooceny, stopniowym zmniejszeniem zagrożenia wykluczeniem i wyrównaniem szans w dostępie do edukacji i kultury. Wzbudzi wśród osób biorących udział w projekcie zainteresowania sztuką i działaniem twórczym, a tym samym wpłynie na kształcenie intencjonalnych i aktywnych uczestników życia kulturalnego i świadomych obywateli.

Działania w ramach tego projektu będą realizowane w ramach trzech etapów:

- I etap (2020 – 2021) wprowadzenie, zapoznanie, budowanie tożsamości lokalnej – pierwszy rok pracy polegał będzie głównie na poznawaniu się i budowaniu wzajemnego zaufania między animatorami a wszystkimi grupami wiekowymi oraz na szukaniu odpowiedniej oferty kulturalnej dla każdej z nich. Realizacja tego etapu będzie odbywać się poprzez szereg cykli warsztatowych oraz spotkania z mieszkańcami. W trakcie spotkań starać się będziemy o to

aby wypracować zaufanie mieszkańców i gotowość do tego aby mówić o potrzebach kulturalnych, wierzyć w możliwość ich realizacji i moc sprawczą. Innymi słowy aby nabrać wiary w możliwość kreowania własnego otoczenia oraz oczywiście aby zdiagnozować potrzeby mieszkańców i na ich podstawie wspólnie stworzyć program na kolejne lata.

- II etap – (2022 – 2023) współtworzenie, realizacja przedsięwzięć dla społeczności lokalnej, poznawanie miasta.
- III etap – (2023 – 2026) poznawanie innych poprzez wspólne działania, „wyjście w miasto”. Trzeci etap zakłada usamodzielnianie się poszczególnych działań realizowanych przez mieszkańców. Chcemy, aby docelowo to oni byli twórcami. Zakładamy że to proces wieloletni.

3. Projekty towarzyszące Łódź Design Festival

- a) **Edukacja** - to część Festiwalu dedykowana najwdzięczniejszym i najciekawszym eksploratorom świata dizajnu – dzieciom. Specjalnie dla nich, choć również z myślą o rodzicach i opiekunach, od trzech lat układany jest wyjątkowy program, w którym poprzez zabawę uczy się, czym jest dizajn. Dzieci uwielbiają kreatywne zabawy i szukanie odpowiedzi na nietypowe pytania, dlatego co roku w ramach Festiwalu przygotowuje się dla nich Bawialnię Edukacyjną wyposażoną w zabawki rozwijające kreatywność, blok interaktywnych warsztatów się oraz całoroczny kalendarz, który dzieci zabierają ze sobą do domu. Dodatkowym elementem projektu są tzw. *spacery*. Podczas nich specjalny przewodnik oprowadza dzieci po wystawach „dla dorosłych”, przybliżając im świat projektowania w zrozumiałym dla nich języku.
- b) **Konkurs i wystawa make me!** - to jeden ze znaków rozpoznawczych Łódź Design Festival i jednocześnie jeden z najważniejszych międzynarodowych konkursów skierowanych do młodych projektantów. Jego najważniejszym celem jest promocja projektantów młodego pokolenia podczas każdej edycji festiwalu. Wybrane do wystawy projekty wyróżniają się przede wszystkim sposobem myślenia o otaczającej nas rzeczywistości i nie podążają za „obowiązującymi” w danym momencie trendami. To prezentacja tych projektów i tych projektantów, którzy pomimo młodego wieku są już świadomymi twórcami.
- c) **Warsztaty, wykłady, seminaria** - są to wydarzenia specjalnie dedykowane tematycznie dla danej edycji Festiwalu. Wszystkie te działania są w prezentacją najbardziej aktualnych i nośnych tendencji o myśleniu projektowym. Różnorodność tematyczna zapewnia, że są one dedykowane dla różnych grup odbiorców. Segmentacja ta dotyczy nie tylko prezentowanej tematyki, ale także stopnia zaawansowania odbiorcy. Szczególnie ciekawie przedstawiają się tu działania warsztatowe, które dają możliwość twórczej pracy conceptualnej i praktycznego zapoznania się z różnymi technikami tworzenia projektu. Prowadzone przez designerów-praktyków są rozwijającym doświadczeniem, zarówno dla amatorów, jak i doświadczonych twórców. W ramach cyklu zapraszamy do przeprowadzenia warsztatów niezwykle osobowości, które postarają się wzbogacić wiedzę praktyczną i teoretyczną każdego uczestnika. Nie ma nic lepszego niż czynny udział w tworzeniu.

4. Projekty towarzyszące Międzynarodowemu Festiwalowi Fotografii w Łodzi – Fotofestiwal

- a) **Przegląd portfolio** – działania z nim związane stanowią doskonały połączenia płaszczyzny edukacyjnej i promocyjnej. Przegląd portfolio jest stałą częścią Fotofestiwalu, jest wydarzeniem o ugruntowanej renomie. Można śmiało powiedzieć, że stał się obecnie jedną z najważniejszych form promocji, która umożliwia fotografom indywidualne i bezpośrednie spotkania z kuratorami, krytykami, dziennikarzami, wydawcami książek i magazynów oraz właścicielami galerii. Przegląd Portfolio podczas Fotofestiwalu przeznaczony jest dla studentów i absolwentów fotografii,

fotografów profesjonalnych lub takich, którzy posiadają już w swoim dorobku, co najmniej jedną wystawę lub publikację.

- b) **Warsztaty, wykłady** - są to wydarzenia specjalnie dedykowane tematycznie dla danej edycji Festiwalu. Oferta warsztatowa skierowana jest zarówno do amatorów rozpoczynających swoją przygodę z fotografią, jak i doświadczonych fotografów. Zajęcia prowadzone są przez profesjonalnych grafików, fotografów oraz profesorów szkół fotografii.

Działania teatralne

Kolejnym polem działalności programowej w ramach I filaru będzie obszar **działań teatralnych**. Działanie te oparte są w głównej mierze na doświadczeniach Teatru Chorea. Zespół Chorei wytworzył własną poetykę i własne techniki treningu aktorskiego, polegające na pracy z ciałem, głosem i rytmem w partnerstwie i w grupie. Istotna w metodzie Chorei jest zespołowość, umiejętność wspólnej, laboratoryjnej pracy, a jednocześnie troska o to, by ciało zbiorowe nie wykuwało się kosztem indywidualności każdego z jego członków. Obecnie zespół koncentruje się na problematyce i kondycji współczesnego człowieka – inspirując się wielkimi reformatorami teatru: Kantorem, Wyspiańskim, Grotowskim, czy wielkimi myślicielami i artystami np. Wittgensteinem, Herbertem – tworząc własną metodę pracy i nowy sposób tworzenia współczesnego teatru. Twórcy Chorei nie zajmują się już rekonstruowaniem antycznej formuły. Deklarują artystyczne podejście do zagadnienia Antyku i na jego bazie tworzą oryginalną metodę pracy, łączącą formy współczesnego teatru: nowatorskie techniki ruchu i tańca, performance, nowoczesną muzykę oraz współczesny materiał literacki, według idei antycznej trójjedni. Teatr nie zapomina o inspiracjach tradycją: sięga do muzyki Bałkanów, Orientu, literatury i języków starożytnych.

W ramach tego obszaru planowane są różnorodne bloki działań.

1. Cykliczna prezentacja własnej produkcji teatralnej

W ramach tego bloku odbędzie się eksploatacja istniejących spektakli teatralnych, których Fabryka Sztuki była producentem lub współproducentem. Będą także prezentowane tu nowo powstałe spektakle teatralne jak i wydarzenia około teatralne. Spektakle w aktualnym repertuarze Teatru Chorea to:

- Spektakl "Miasto"
- Spektakl "ja, bóg"
- Spektakl "Rewolucja 1905"
- Spektakl "Tragedia Jana"
- Spektakl Rój. Sekretne życie społeczne"
- Spektakl "2.0.4.5. Miniopera metafizyczna"
- Spektakl "Żarty teatralne"
- Spektakl "Ciemność. to co jest ukryte"
- Spektakl "Oratorium ziemi"
- Spektakl "Studium o Hamletach"
- Spektakl "Szczelina"
- Spektakl "Muzg"
- Spektakl "Bachantki"
- Spektakl "Po Ptakach"

W latach 2020 -2026 planowane będą co roku 2 nowe produkcje teatralne.

2. Prezentacja projektów specjalnych

W ramach tego bloku będziemy realizować działania o charakterze *projektowym*. Będą to kolaboracje artystyczne z partnerami zewnętrznymi z polski czy z zagranicy, w których Fabryka czy Teatr Chorea jest uczestnikiem. Działania te są niezwykle istotne, gdyż rozwijają one element współpracy (w szczególności międzynarodowej), tworzą silne partnerstwa zarówno artystyczne jak i organizacyjne, co samo w sobie jest elementem rozwijającym działalność instytucji. Wydarzenia te staną się niezbędnym elementem podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników i współpracowników Fabryki.

3. Prezentacja projektów zewnętrznych

Kolejną formą działania będzie prezentacja na scenie w AI zewnętrznych spektakli, grup i formacji teatralnych, które podobnie jak Chorea wypracowały ciekawy i niecodzienny język dialogu z zastaną rzeczywistością i które rozumieją potrzebę dialogu społecznego, poprzez działania artystyczne, jako najlepszą formę rozwiązywania konfliktów społecznych, religijnych, światopoglądowych.

4. Prezentacje związane z Międzynarodowym Festiwałem Teatralnym RETROPERSPEKTYWY

Festiwal jest cykliczną formą działań artystycznych, skupionych wokół tematu przewodniego. W ciągu ostatnich dziewięciu lat (podczas pięciu międzynarodowych edycji Festiwalu Retroperspektywy oraz dwóch ogólnopolskich edycji festiwalu Perspektywy) odbyło się 88 spektakli i koncertów oraz 35 warsztatów. Zjawiało się 300 zaproszonych gości z 14 krajów (m.in. z USA, Indii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Norwegii, Portugalii, Białorusi), a w festiwalowe progi zawitało 28 000 widzów i uczestników. W kolejnych latach planuję, aby FS konsekwentnie współorganizowała festiwal i współtworzyła kolejne jego edycje. Tym działaniem pragnę dalej umożliwić odbiorcom uczestnictwo w wyjątkowym Świątku Teatru, którego głównym celem jest zarówno dyskurs o współczesnej rzeczywistości, jak i poszukiwanie oryginalnych środków ekspresji artystycznej. Długoletnia konsekwencja w docieraniu do różnych grup społecznych (intelektualiści, osoby ze środowisk defaworyzowanych, seniorzy, studenci, młodzież, rodziny z dziećmi) oraz budowanie festiwalowej publiczności (audience development) spowodowała, że wydarzenie cieszy się ogromną popularnością i zajmuje stałe miejsce na mapie kulturalnych wydarzeń Łodzi. Jest cenionym festiwalem - edycja z 2016 roku pod hasłem "Teatr naznaczony muzyką" została nagrodzona Złotą Maską za najlepsze wydarzenie na scenie off. Festiwal wykracza poza standardową działalność Teatru CHOREA i pozwala na prezentacje spektakli polskich i zagranicznych z zakresu sztuki teatralnej i tanecznej. Ważną ideą, która przyświeca festiwalowi od początku jego istnienia, jest tworzenie pomostu pomiędzy poszukującymi debiutantami a mistrzami sceny, pomiędzy tradycją a awangardą. Wobec rozwijających się w ogromnym tempie nowych technologii, technik komunikacji i idących za tym zmian percepcji w sztuce, kolejną edycję chcemy poświęcić zmianom i napięciom tworzącym się coraz wyraźniej, pomiędzy nowym a tradycyjnym uczestnictwem w odbiorze sztuk performatywnych. To świadome poszukiwanie nowych perspektyw i form wyrazu dla języka teatru współczesnego. Zakładamy, że w burzliwych czasach XXI wieku widz i odbiorca sztuki musi stanowić najważniejszy punkt odniesienia dla artysty.

Festiwal odbywa się w cyklu rocznym.

Obszar ten można umownie nazwać przestrzenią eksperymentalno-innowacyjną, w której są prowadzone i rozwijane odkrywcze działania w zakresie kultury wizualnej, produkcji symbolicznej, designu. Te główne cele są realizowane przede wszystkim poprzez organizowanie projektów o charakterze festiwalowym, podejmujących najistotniejsze i najbardziej palące kwestie współczesnej sztuki, kultury czy wręcz całości procesów życia. Podejmowane przez Fabrykę działania w ramach tego obszaru umożliwiają także rozwijanie twórczości młodych artystów związanych z Łodzią i Polską, przede wszystkim przez zapewnienie im kompetentnej opieki kuratorskiej oraz promocję ich twórczości dzięki współpracy z profesjonalną krytyką oraz stworzenie platformy wymiany twórczej z istotnymi ośrodkami sztuki.

W ramach tego obszaru będą realizowane projekty, których FS będzie organizatorem lub współorganizatorem. W ramach tych działań instytucja otwiera się na kolaboracje artystyczną z innymi organizacjami, instytucjami, twórcami. Z uwagi na posiadane zaplecze lokalowe (przestrzeń prezentacyjną) FS będzie partnerem w wielu realizacjach artystycznych. Partnerstwo to dotyczyć będzie zarówno sfery programowej, jaki i organizacyjnej.

Najważniejsze projekty realizowane w ramach tego obszaru, będą kontynuowane także w następnych latach. Dotyczy to w szczególności:

1. Łódź Design Festival

Międzynarodowy festiwal designu, odbywający się od 2007 roku w Łodzi. Prezentuje design w różnych jego odsłonach – od wzornictwa przemysłowego, poprzez art i craft design, projektowanie graficzne i architekturę aż po modę. Festiwal wpisuje się w strategię Łodzi, która po upadku przemysłu włókienniczego buduje swoją nową tożsamość w oparciu o przemysły kreatywne. U swoich początków festiwal przyjął formułę przeglądu osiągnięć polskiego wzornictwa, jednak z czasem program został wzbogacony o nowe elementy. Składają się na niego m.in.:

- Program Główny – zbiór wystaw kuratorskich tworzonych w odniesieniu do corocznego hasła przewodniego, prezentujący różne spojrzenia na projektowanie,
- make me! – międzynarodowy konkurs dla początkujących projektantów,
- Edukacja – strefa dedykowana rodzinom z dziećmi,
- Must have – plebiscyt i wystawa koncentrujące się na wyłanianiu i upowszechnianiu najlepszych polskich wdrożeń użytkowych,
- Open Programme – droga naboru projektów zewnętrznych do programu towarzyszącego festiwalu.

Festiwal odbywa się w cyklu rocznym.

2. Międzynarodowego Festiwalu Fotografii w Łodzi – Fotofestiwal

Jedno z pierwszych wydarzeń fotograficznych w Polsce. Od tamtej pory zmieniła się nie tylko fotografia, ale także sposoby organizowania wydarzeń kulturalnych. Od początku Fotofestiwal śledzi te zmiany. Jego celem jest przede wszystkim stworzenie przestrzeni do prezentacji różnych form fotografii oraz forum dyskusji o sztuce i społeczeństwie, a także szukanie alternatywnych metod mówienia o fotografii i jej eksponowania. Wystawy główne przygotowywane są na zamówienie festiwalu i prezentują różnorodne wizje kuratorskie. Wokół nich budowany jest program i nadają one tematykę kolejnym edycjom. Ich dopełnieniem jest bogaty program wydarzeń towarzyszących, które mają stworzyć platformę wymiany doświadczeń dla różnych grup odbiorców. Widzowie, artyści, kuratorzy i nauczyciele spotykają się podczas warsztatów, przeglądu portfolio, wykładów, dyskusji i wieczornych pokazów slajdów.

Festiwal odbywa się w cyklu rocznym.

Dodatkowo chciałbym w kolejnych latach kontynuować projekty o charakterze festiwalowym dedykowane najmłodszym odbiorcom ,należą do nich:

3. Latawiec i trąbka – Festiwal Polskiej Sztuki dla Dzieci

To interdyscyplinarny projekt, prezentujący najciekawsze nurty w sztuce polskiej, której głównym odbiorcą są dzieci. W ramach wydarzenia prezentowane będą wystawy, spektakle teatralne, koncertów odbędą się spotkania i warsztaty. W ramach zadania promowany będzie także polski design dla dzieci (książki, meble, zabawki, etc.). Atrakcyjny i różnorodny program edukacyjno – artystyczny prezentujący najbardziej wartościowe zjawiska i tendencje w kulturze polskiej, skierowany do szerokiego grona odbiorców, przyczyni się do promocji Polski jako kraju nowoczesnego i atrakcyjnego. Zakładamy, iż festiwal będzie odbywać się co dwa lub trzy lata.

W 2017 w Edynburgu odbył się pierwszy Festiwal Polskiej Sztuki dla Dzieci 'LATWIEC I TRĄBKA'. Podczas jedenastu dni mali i duzi widzowie mogli uczestniczyć w serii warsztatów, obejrzeć ciekawe polskie sztuki teatralne, oraz pobawić się w interaktywnej bawialni pełnej pięknych książek, gier i najwyższej klasy zabawek stworzonych przez polskich designerów i producentów. Festiwal został przygotowany przez Fabrykę Sztuki w Łodzi, Polish Cultural Festival Association z Edynburga oraz Teatr Chorea, a do współpracy w stworzeniu festiwalowych atrakcji zaproszeni zostali: dwa uznane teatry z Polski, 29 artystów: projektantów oraz ilustratorów, 22 wydawnictw i 11 firm designerskich. Większość festiwalowych wydarzeń odbyły się w Centrum Kultury Summerhall, pozostałe zaś w The Scottish Storytelling Centre i North Edinburgh Arts.

4. KROPKA+KRESKA. Festiwal Książki Obrazkowej dla Dzieci

To projekt artystyczny z elementami edukacyjnymi, mający na celu zainteresowanie atrakcyjną, ambitną polską książką obrazkową najmłodszych odbiorców (dzieci w wieku od 0 do 10 lat) i ich opiekunów. Na projekt składa się wiele wydarzeń, które mają w sposób nowoczesny, interaktywny zachęcić do bezpośredniego i świadomego (dostosowanego do wieku odbiorcy) kontaktu dziecka z książką.

Muzyka

Aktywność muzyczna to w głównej mierze koncerty. Za cel stawiam sobie ukazanie muzyki, jako zjawiska różnorodnego, żywego i znacząco wykraczającego poza rzeczywistość serwowaną w mass mediach. Fabryka ma prezentować głównie artystów przekraczających schematyczne ramy ustalonych gatunków muzycznych, inspirujących się różnymi stylami i nierzadko zaskakująco je łączących.

W ramach tego obszaru są stworzone dwa bloki działań, w których odbywają się różnorodne wydarzenia, dla których muzyka jest kluczowym elementem ekspresji twórczej.

1. Cykliczna prezentacja własnych produkcji

W tym działaniu prezentowane są przedsięwzięcia muzyczne, których FS jest producentem lub partnerem. Dotyczy to w szczególności działalności Chór Teatru CHOREA (dawniej Wielki Chór Młodej Chorei) jak również innych projektów muzycznych przygotowywanych przez artystów z Teatru Chorea. Imprezy w tym obszarze połączone są często z przedsięwzięciami teatralnymi, multimedialnymi. Do tej pory udało się przygotować kilka różnych projektów muzycznych, których

eksploatacja będzie kontynuowana. W kolejnych latach planuję, że zostaną przygotowane nowe projekty muzyczne, które będą przeznaczone do stałej prezentacji. Koncerty w aktualnym repertuarze:

- Spektakl muzyczny "Bracia Polarnej Zorzy"
- Koncert "Fortell Livet / Powiedz życie"
- Koncert "Spojrzystość" - czyli Leśmian na 25 głosów
- Koncert "Rytm Języka"
- Koncert "Lulabajki"
- Koncert "Engi Vengi"
- Koncert "Gilgamesz"
- "Koncert Pieśni Antycznych"

2. Prezentacja projektów zewnętrznych

Kolejną formą działania będzie prezentacja na scenie Fabryki Sztuki twórców *zewnętrznych* realizujących projekty muzyczne, które mieszczą się w obszarze stylistycznym i programowym związanym z brzegowymi obszarami aktywności kulturalnej i artystycznej, stąd skupienie przede wszystkim na tzw. muzyce alternatywnej. W tym obszarze będą prezentowane też najnowsze tendencje artystyczne polskiej i zagranicznej muzyki elektronicznej i elektroakustycznej, operującej na styku dźwięku i obrazu. Będę zapraszać wykonawców reprezentujący awangardowe, niszowe podejście do zagadnień multimedialności w sztuce. W ramach tego obszaru w następnych latach będą odbywały się zarówno jednorazowe koncerty jak i wydarzenia mające charakter festiwalowy. Imprezy, które zamierzam kontynuować w ramach sztanदारowych działań z tego obszaru to:

- **LDZ Alternatywa** – cykl koncertowy odbywający się w okresie wakacyjnym. Zasadniczym zadaniem projektu LDZ Alternatywa jest poszerzanie i kształtowanie muzycznej świadomości oraz tożsamości mieszkańców Łodzi i całego kraju, poprzez propagowanie muzyki alternatywnej. Pod tymi pojęciami rozumiem wykształcenie w odbiorcach projektu krytycznego podejścia do odbioru muzyki, zachęcenie do eksplorowania nierozpoznanych wcześniej muzycznych rejonów, a nawet do inicjowania własnych poszukiwań twórczych. Wyznaczone cele w projekcie realizowane są poprzez konfrontację różnych podejść do praktyki tworzenia i odbioru muzyki. Zaproszeni do współpracy twórcy poruszają się w takich estetykach jak jazz, yass, muzyka improwizowana, eksperymentalna muzyka elektroniczna, ambient, muzyka ludowa czy rock i pop alternatywny. Idea projektu zakłada, że każdy z tych gatunków może zostać przededefiniowany i rozwinięty dzięki interwencji twórców o odmiennej wrażliwości artystycznej. Należy także zwrócić uwagę, że zaproszeni artyści posługują się bardzo szerokim i często nietypowym instrumentarium. Do chwili obecnej odbyło się 11 edycji wydarzenia.
- **#przepraszamy że w czwartek** – całoroczny (z wyłączeniem miesięcy wakacyjnych), kameralny cykl koncertowy w ramach, którego na scenie FS prezentujemy muzyków, zespoły ze sceny niezależnej. Na przestrzeni ostatnich 4 lat odbyło się przeszło 40 koncertów.

II Filar – działania wsparcia sektora kreatywnego

Zanim scharakteryżuję działania w tym filarze, pozwolę sobie na krótkie zdefiniowanie, czym jest sektor kreatywny, jak należy rozumieć ideę funkcjonowania przemysłów kreatywnych.

Czym są przemysły kreatywne? Można w tym miejscu przywołać wiele definicji sektora kreatywnego – książkowych, pochodzących z dokumentów strategicznych powstałych w różnych miastach i państwach, czy też definicje wypracowane na poziomie europejskim. Ograniczymy się

jednak do jednej z nich – tej, która została wykorzystana przy tworzeniu założeń funkcjonowania Art_Inkubatora: „Działania, które biorą się z indywidualnej kreatywności i talentu, i które mają zarazem potencjał kreowania bogactwa oraz zatrudnienia poprzez wytwarzanie i wykorzystywanie praw własności intelektualnej.” Definicję uzupełnia katalog branż określonych mianem kreatywnych. Są to: reklama, film i wideo, architektura, muzyka, projektowanie mody, rynek sztuki i antyków, sztuki performatywne, gry komputerowe i wideo, rynek wydawniczy, rzemiosło, oprogramowanie, wzornictwo, radio i telewizja.

Aktywność Fabryki Sztuki na tym polu jest bezpośrednio związana z funkcjonowaniem Art_Inkubatora. AI jest to pierwszy w Polsce projekt kompleksowo wspierający przedsiębiorczość w sektorze kreatywnym. AI można porównać do wielofunkcyjnego narzędzia za pomocą, którego, dokonywane są działania budujące mechanizmy wsparcia dla sektora kreatywnego. Zakres usług świadczonych w ramach działań AI jest optymalnie dopasowany do potrzeb i wymogów prowadzenia działalności gospodarczej.

Do końca 2020 roku, trwa tzw. *trwałość projektu* związana z realizacją przedsięwzięcia „*Utworzenie w ramach Fabryki Sztuki Inkubatora Kultury – Art_Inkubator*”. Oznacza to, że wszystkie wskaźniki produktu jak i rezultatu ustalone w dokumentacji konkursowej muszą zostać zachowane na ustalonym poziomie. Do końca trwałości projektu nie można dokonywać żadnych istotnych zmian, które byłyby niezgodne ze wskazaniami projektowymi.

Od roku 2021 II filar działań w FS, nie będzie już podporządkowany rygorystycznym wytycznym projektowym i będzie można dostosować zakres funkcjonowania AI do nowych warunków, zarówno merytorycznych jak i finansowych. Sytuacja ta daje większą swobodę w doborze środków, narzędzi i rozwiązań prawno – organizacyjnych w sferze wspierania sektora kreatywnego. Przedsięwzięcia w ramach II filaru tak jak obecnie będą miały charakter działań stałych jak i projektowych. Zmianie ulegną procedury dostępu do inkubatora, tryb naboru i kwestie rozliczeń finansowych pomiędzy przedsiębiorcami a FS. Zmiana zasad wsparcia i wprowadzenie nowych kryteriów i wytycznych zbiegnie się z planowanymi w FS działaniami inwestycyjnymi.

W latach 2022 - 2023 funkcjonowanie w przestrzeniach AI będzie utrudnione / ograniczone (najmiej powierzeni i realizacja działań programowych). Podyktowane to będzie remontem budynków, w których obecnie znajdują się biura FS, partnerów FS oraz przestrzeń magazynowa, w ramach planowanego projektu *Twórcza przestrzeń – remont budynków pofabrycznych na potrzeby Fabryki Sztuki w Łodzi*. Dlatego skala i zakres działań w ramach II filaru będzie ostatecznie uzależniona od możliwości zarówno lokalowych jak i techniczno – organizacyjnych, jakie będą dostępne w trakcie trwania projektu inwestycyjnego. Oznacza to, że na bieżąco należy korygować katalog usług wsparcia, tak, aby był on dostosowany w jak największym stopniu zarówno do potrzeb inkubowanych i innych odbiorców a także do realnych możliwości instytucji. Dlatego zarówno struktura organizacyjna komórki zajmującej się AI jak i warunki prawno – organizacyjne powinny zakładać możliwość płynnych zmian, aby dostosować się do nowej sytuacji.

Działania programowe realizowane w ramach AI są adresowane także dla podmiotów i osób fizycznych związanych z sektorem kultury. Aktywność ta będzie w następnych latach istotnym elementem kształtującym program merytoryczny inkubatora. Wprowadzone przedsięwzięcia będą służyły podniesieniu poziomu kwalifikacji pracowników i wolontariuszy podmiotów działających w sektorze kultury w zakresie zarządzania i tworzenia projektów społeczno-kulturalnych. Z projektów, które zamierzam kontynuować w ramach II filaru będą zarówno projekty stricte profesjonalizacyjne jak i działania hybrydowe łączące elementy edukacji, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, umiejętności prowadzenia biznesu z działaniami twórczymi.

Ostateczna realizacja wszystkich działań wymienionych w ramach II filaru w zaproponowanym przez mnie kształcie będzie możliwa tylko w przypadku pozyskania odpowiednich pieniędzy na ich realizację z zewnętrznych źródeł finansowych.

1. St_art / Ćwiczenia z przedsiębiorczości

To projekty edukacyjne, profesjonalizacyjne kierowane do osób i przedsiębiorców rozpoczynających lub planujących rozpocząć działalność w sektorze kreatywnym. Skupiają się one na poszerzaniu wiedzy teoretycznej i przekazywaniu umiejętności praktycznych niezbędnych dla pomyślnego funkcjonowania w tym sektorze. Uczestnicy projektów będą rozwijać swoje umiejętności dzięki korzystaniu z profesjonalnego wsparcia oferowanego w postaci zajęć szkoleniowo - warsztatowych i indywidualnych konsultacji z ekspertami. Nie mniej istotnym elementem projektów jest również prowadzenie działań o charakterze networkingowym i integrującym pozwalających młodym przedsiębiorcom od samego początku funkcjonować w przewidywalnym środowisku opartym na zaufaniu i osobistych relacjach biznesowych.

2. Otwarte śniadanie w Art_Inkubatorze

Otwarte śniadania to okazja do nawiązania nowych kontaktów biznesowych, prezentacje firm z branży kreatywnej, wymiana inspiracji i doświadczeń. Z uwagi na charakter miejsca oraz specyficzne środowisko Art_Inkubatora (doświadczenie w wspieraniu przedsiębiorców z sektora kreatywnego) nasze śniadania są wyjątkowe w swojej formule. Łączą przyjemne (poczęstunek) z pożytecznym (nawiązanie kontaktów biznesowych, prezentacja firmy, wymiana doświadczeń).

3. Otwarta Pracownia

Prowadzenie fizycznej przestrzeni do pracy dla każdego, kto potrzebuje w komfortowych i nieszablonowych warunkach znaleźć alternatywę dla pracy biurowej, roboczych spotkań biznesowych czy współpracy przy realizacji studenckiego projektu zaliczeniowego.

4. Modopolis

Modopolis – Forum Mody Polskiej to miejsce wymiany myśli i doświadczeń dla niezależnych projektantów, właścicieli marek, producentów, przedsiębiorców oraz studentów, którym bliskie są wartości zrównoważonego biznesu i etycznej mody. Jesteśmy po to, by edukować i wspierać ich na początku biznesowej drogi. Celem projektu jest też integracja i promocja polskiej branży mody. Łączymy siły, mówimy „nie” rywalizacji. Modopolis to spotkania, panele, warsztaty, szkolenia z udziałem ekspertów oraz showroom.

Działania inwestycyjne

W latach 2020 – 2026 w ramach programu inwestycyjnego pragnę przygotować i przeprowadzić przynajmniej 4 działania (projekty) mające na celu rozwój, wzmocnienie i zabezpieczanie instytucji w obszarze materialnym. Projekty będą dotyczyły zarówno modernizacji budynków jak i zakupów wyposażenia technicznego i technologicznego.

Planowane działania inwestycyjne:

1. Twórcza przestrzeń – remont budynków pofabrycznych na potrzeby Fabryki Sztuki w Łodzi.

Działanie to dopełni i zakończy dotychczasowy proces renowacyjny i modernizacyjny budynków pofabrycznych w kompleksie K. Scheiblera przy ul. Tymienieckiego 3 na potrzeby funkcjonowania instytucji kultury. Projekt zakłada remont 3 budynków magazynowych, który zyskają następujące funkcje:

- Budynek 1 – biurowy z funkcjami artystycznymi (m.in. sale do działań warsztatowych, mała sala teatralna wraz z zapleczem),
- Budynek 2 – portiernia, która będzie pełniła rolę miejsca w którym stacjonuje firma świadcząca usługę ochrony dla instytucji kultury. Jest to miejsce gdzie znajduje się monitoring CCTV oraz jest posterunek dla ochrony fizycznej.
- Budynek 3 – magazyn, miejsce w którym magazynowane będą, materiały, urządzenia techniczne i technologiczne służące do realizacji działań artystycznych, edukacyjnych. Tam też będą przechowywane dekoracje i elementy scenograficzne.

Roboty budowlane będą obejmowały następujące prace:

- prace rozbiórkowe,
- prace konstrukcyjne, wzmacniające istniejącą konstrukcję budynków,
- roboty konstrukcyjne dostosowujące istniejącą przestrzeń do obowiązujących przepisów p.poż, bhp ,etc
- remont konserwatorski obiektów,
- wymiana poszycia dachu,
- wykonanie izolacji pionowych i poziomych,
- wykonanie nowej stolarki,
- modernizacją instalacji wewnętrznych,
- modernizacja instalacji CO, elektrycznej, teletechnicznej,
- wprowadzenie systemu ppoż ,
- wprowadzenie systemu dozoru i monitoringu,
- wprowadzenie technologii nagłośnienia i oświetlenia scenicznego, systemu multimedialnego,
- adaptacja pomieszczeń do pełnienia funkcji kulturalnych,
- przystosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych
- remont zabytkowego ogrodzenia, zagospodarowanie terenów zewnętrznych

Wstępny harmonogram czasowy projektu:

- II kwartał 2020 – gotowość do złożenia aplikacji konkursowej,
- IV kwartał 2020 – podpisanie umowy o dofinansowanie projektu,
- II kwartał 2021 – wybór generalnego wykonawcy (formuła zaprojektuj i wybuduj)
- I lub II kwartał 2022 - rozpoczęcie prac remontowych,
- III kwartał 2023 - zakończenie prac remontowych,
- IV kwartał 2023 - rozliczenie inwestycji i rozpoczęcie działalności merytorycznej w nowej przestrzeni
- 2024 – 2028 – okres trwałości projektu

Szacunkowa wartość projektu to 8 000 000,00 PLN, bez wyposażenia. Projekt będzie współfinansowany ze środków EU w ramach RPO Wł na lata 2014-2020.

2. Wyposażenie Fabryki Sztuki w niezbędny sprzęt technologiczni, techniczny oraz meble biurowe

Zadanie to będzie stanowiło dopełnienie pierwszego zadania inwestycyjnego, ale będzie realizowane niezależnie od niego z uwagi na specyfikę sposobu finansowania tego pierwszego.

Szacunkowy koszt zadania to 1 850 000,00 PLN.

Zadanie powinno zostać zrealizowane do III kwartału 2023 roku.

3. Realizacja okładzin na elewacji północnej i zachodniej w budynku A w kompleksie Art_Inkubatora

Zadanie dotyczy zabezpieczenia i wykonania nowej elewacji w budynku A w kompleksie AI. Prace te nie mogły zostać wykonane we wcześniejszym projekcie związanym z utworzeniem AI. Instytucja posiada koncept architektoniczny określający zakres prac do wykonania. Zadanie to powinno zostać wykonane po zakończeniu okresu trwałości projektu Art_Inkubatora.

Szacunkowy koszt zadania to 400 000,00 PLN.

4. Montaż systemu klimatyzacji / nawiewu z wodą lodową w budynkach B i C w kompleksie Art_Inkubatora

Po przeszło 5 latach stałego użytkowania dużych przestrzeni w budynkach B i C niezbędna jest korekta istniejącego systemu wentylacyjnego w budynkach AI. Zamontowanie klimatyzacji / nawiewu z wodą lodową wydatnie poprawi warunki funkcjonowania w tych salach w trakcie organizowanych wydarzeń.

Szacunkowy koszt zadania na podstawie wstępnych rozmów z firmą konserwującą istniejący system wentylacyjny to 400 000,00 PLN.

Działania informacyjno - promocyjne

W Fabryce Sztuki przyjęty model działań informacyjno – promocyjnych jest odzwierciedleniem potrzeb wynikających z realizacji konkretnych działań programowych w ramach struktury dwóch filarów.

Promocja instytucji i wydarzeń przebiega zgodnie z przyjętymi założeniami. Wydarzenia instytucji są obecne w przestrzeni publicznej, czy to w formie papierowej czy elektronicznej. W kreowaniu działań promocyjnych kieruje się zasadą *niezbędnej konieczności* czyli projektowania i produkowania materiałów promocyjnych w takich ilościach aby nie szkodzić środowisku naturalnemu.

Instytucja jest obecna w mediach społecznościowych. Prowadzone działania dotyczą zarówno informowania o realizacji projektów jak i promowania Fabryki Sztuki i Art_Inkubatora.

W aktualnej sytuacji nie widzę konieczności wprowadzania zmian w sposobie funkcjonowania tego modelu. Działa on w sposób właściwy, czego najlepszym dowodem jest ilość informacji medialnych o imprezach organizowanych, współorganizowanych przez Fabrykę, a w konsekwencji duże zainteresowanie naszymi działaniami wśród określonych grup odbiorców.

Dla usystematyzowania niniejszego dokumentu pokrótce scharakteryzuje omawiany model. W ramach struktury organizacyjnej FS z wyodrębniono zespół ds. promocji, który zajmuje się promocją dużych wydarzeń festiwalowych współrealizowanych przez Fabrykę (Łódź Design Festival, Fotofestiwal). Promocją projektów odbywających się w ramach pozostałych obszarów działań w ramach I filaru zajmują się bezpośrednio ich koordynatorzy, albo osoby z zespołów pracujących nad danym projektem, wydarzeniem. Dla działań związanych z obszarem II filaru w strukturze organizacyjnej FS powołany jest zespół ds. Art_Inkubatora, który odpowiada za realizację polityki promocyjno – informacyjnej. W przypadku tych działań polityka ta, traktowana jest dwu zakresowo. Pierwszy zakres to promocja samego Art_Inkubatora, (jako miejsca, jego działań, realizowanych w nim wydarzeń). Drugi zakres to promocja Rezydentów, będąca dedykowanym elementem wsparcia udzielanego za pośrednictwem AI.

Budżet - finansowanie

Finansowanie działalności FS odbywa się w ramach budżetu. Dla przypomnienia na budżet FS składa się organizator i partnerzy: UMŁ, ST Chorea i ŁAC. Wkład finansowy Miasta jest największy. Szczegółowe zapisy dotyczące kwestii finansowych reguluje umowa i aneksy do umowy powołującej Fabrykę Sztuki w Łodzi. Działalność programowa instytucji finansowana jest w ramach projektów, na które Fabryka zdobywa zewnętrzne finansowanie w formie grantów z MKiDN, NCK, UE, UMŁ czy innych grantodawców.

Obecny budżet nie pokrywa wszystkich kosztów stałych związanych z prowadzoną działalnością. Perspektywa zwiększonych kosztów eksploatacyjnych związanych z mediami czy kosztami usług świadczonych przez podmioty zewnętrzne wymaga zwiększenia budżetu instytucji. Planowane przez ustawodawcę zwiększenie płacy minimalnej będzie też czynnikiem kosztotwórczym nie tylko w stosunku do dostosowania najniższych wynagrodzeń, ale także w perspektywie zwiększenia płac pozostałym pracownikom (z działów merytorycznych).

Na chwilę pisania niniejszego programu, potencjalny, prognozowany wzrost kosztów stałych instytucji w ujęciu rok 2019 do 2020 planowany, jest na kwotę około 153 000,00 PLN. Na tę kwotę składają się zwiększone koszty wynagrodzeń osobowych pracowników i współpracowników instytucji dostosowujące się do nowego poziomu minimalnego wynagrodzenia, zwiększone koszty usług podmiotów zewnętrznych (płaca minimalna), zwiększenie wydatków związanych z konserwacją i obsługą budynków (nowe umowy), oraz koszty związane ze wzrostem cen energii (choć w tym wypadku nie ma konkretnych danych).

Wraz z zakończeniem trwałości projektu Art_Inkubator zmieni się także struktura fiskalna w instytucji. FS stanie się płatnikiem VAT, co zwiększy dotychczasowy zakres prac związanych z księgowaniem. Dodatkowo zostaną wprowadzone na większą skalę niż dotychczas opłaty za uczestnictwo w wydarzeniach. Proces ten będę chciał wprowadzać sukcesywnie z uwagi na fakt, iż większość imprez realizowanych obecnie w Fabryce jest nieodpłatna. Zintensyfikowanie przychodów z usług kulturalnych nastąpi wraz z rozpoczęciem działań merytorycznych po zakończonej inwestycji w ramach projektu *Twórcza przestrzeń – remont budynków pofabrycznych na potrzeby Fabryki Sztuki w Łodzi*.

To co istotne z punktu widzenia finansów instytucji to wspomniane już wcześniej ograniczenie możliwości działań komercyjnych (głównie najmy) w latach 2022 – 2024. W tym okresie może wystąpić potrzeba zwiększenia dotacji podmiotowej, aby pokryć bieżące koszty funkcjonowania instytucji. Na chwilę przygotowania niniejszego programu trudno mi określić potencjalną wielkość tego zwiększenia. Nadmienię tylko, że na chwilę obecną pozostałe przychody instytucji oscylują w granicach 240 000,00 PLN.

Należy także pamiętać, że po zakończeniu realizacji projektu *Twórcza przestrzeń – remont budynków pofabrycznych na potrzeby Fabryki Sztuki w Łodzi* zwiększą się koszty utrzymania instytucji zarówno w obszarze administracyjnym jak i programowym. Wstępne zwiększenie kosztów funkcjonowania FS określam na 400 000,00 PLN. Na kwotę tę składają się wynagrodzenia osobowe, umowy zlecenia, narzuty, ZFSS, opłaty za usługi utrzymaniowe / eksploatacyjne / konserwacyjne, opłaty za media, koszty działalności programowej. Planowane zwiększenie kosztów powinno zostać pokryte z dodatkowych wpływów z działalności merytorycznej oraz zwiększonej dotacji podmiotowej instytucji. Układ procentowy podziału pokrycia zwiększonych kosztów funkcjonowania instytucji określam na: 40 % - wpływy z działalności, 60 % - zwiększona dotacja podmiotowa.

Właściwy preliminarz kosztów zostanie przygotowany w roku 2020 wraz z opracowaniem studium wykonalności dla projektu *Twórcza przestrzeń – remont budynków pofabrycznych na potrzeby Fabryki Sztuki w Łodzi*.